

Factsheet Q&A

Webinar ESG – de praktijk

18-6-2024

welbers@fitz.nl
+31 (0) 6 27 27 1242
Relatiemanager ESG

QUESTIONS AND ANSWERS

Zijn de criteria de geconsolideerde groep of per entiteit?

Onno Nillesen: De CSRD volgt de accounting directive en daarmee in Nederland het jaarrekeningrecht. Daarmee vallen de CSRD vereisten op de hoogst geconsolideerde groep (het volgt de consolidatiekring). Dat vraagt in de praktijk nogal een deskundige aanpak van de stakeholder- en materialiteitsanalyse en zorgvuldige en tijdige afstemming met uw accountant. Veel stakeholders herkennen de geconsolideerde entiteit niet of hebben daar geen relatie mee. Ook kunnen in bepaalde gevallen materiële thema's van toepassing zijn op een deelentiteit die niet van toepassing zijn op andere deelentiteiten. Zorgvuldige scoping en beschrijving van de waardeketen, keuzes in de aanpak van de stakeholderanalyse en het nauwkeurig beschrijven van materiële thema's zijn essentieel zodat het totaal plaatje is te beoordelen door de accountant.

Moeten organisaties, die niet voldoen aan de criteria, als onderdeel van de keten ook rapporteren?

Onno Nillesen: Juridisch gezien uiteraard niet, maar de CSRD treft naar schatting van de EU zelf circa 70% van het bruto binnenlandse (Europees) product. De Europese Commissie voorziet daarmee ook een keteneffect. Bedrijven die niet rechtstreeks door deze wetgeving worden gereguleerd kunnen op aspecten alsnog tot rapportage worden 'gedwongen'. Belangrijke klanten zouden bijvoorbeeld kunnen vragen om data ten behoeve van hun eigen operatie (bijv. CO2 emissiedata uit de toeleveringsketen) of er ontstaat een vraag vanuit een stakeholder om een op CSRD gebaseerd verslag aan te leveren. Dit laatste heeft de Europese Commissie al voorzien en zij komt binnenkort met een formele standaard (concept bestaat al) voor een zogenaamde Voluntary Small and Medium Size Enterprise (VSME) standaard op basis van de CSRD. Bedrijven kunnen hiermee vrijwillig rapporteren in lijn met de CSRD. Green by Blue helpt al enkele bedrijven op basis van deze standaard.

In hoeverre moet het onderwijs, de zorg of gemeenteland voldoen aan de CSRD?

Onno Nillesen: Dat hangt af van de rechtsvorm en de in Nederland nog te verschijnen (in behandeling bij 2^e kamer en daarna Raad van State) wet. In principe beoogd de CSRD het bedrijfsleven te regeluren en volgt zij het jaarrekeningen recht voor BV's en NV's. De minister van VWS heeft de mogelijkheid om deze doelgroep voor zorgorganisaties te verbreden naar stichtingen. Maar de verwachting vanuit het VWS is dat de doelgroep niet verbreed wordt. Een vergelijkbare verwachting is er voor gemeenten en onderwijsinstellingen indien zij een andere (hoogste) rechtsvorm hebben.

Echter is het wel verstandig om als gemeente, zorg of onderwijs instelling af te vragen of er in de relatie tussen het bedrijfsleven en publieke instellingen iets op het gebied van verantwoording wordt verwacht (denk bijvoorbeeld aan de vereisten van zorgverzekeraars). Ten slotte is het inzichtelijk maken van duurzaamheidsprestaties ook een kans voor organisaties, dus ook voor het onderwijs, de zorg of gemeenten. Je kunt expliciet maken wat je impliciet al doet, je bedrijfsvoering verbeteren door extra inzicht en aantoonbaar laten zien wat je (duurzaamheids-)strategie is en waar je voor staat.

Hoe ga je om met materiële thema's waarvan je de data niet hebt?

Onno Nillesen: In de basis geldt dat materiële thema's moeten worden gerapporteerd. Als het materieel is om ook de data te rapporteren, dan geldt dat deze data moet worden gerapporteerd. Er zijn mogelijkheden om aan te geven dat dergelijke inspanningen disproportioneel zouden zijn, maar dit is lastig aantoonbaar te maken. Afhankelijk van de soort data zal de organisatie met een plan moeten komen hoe zij dergelijke data kan vergaren of met alternatieve benaderingen kan komen. In de berekening van CO₂, met name voor de zogenaamde scope 3 emissies (uit de waardeketen) zijn er diverse methoden om tot data te komen als deze niet door een leverancier of anderen kan worden aangeleverd.

Wat als je als organisatie niet tijdig kunt rapporteren?

Onno Nillesen: Hierop is nog niet één duidelijk antwoord. Het is afhankelijk van het implementatiebestluit CSRD en met name hoe het bedrijfsleven en de beoordelende accountantsberoepsgroep met deze wet omgaat. De CSRD verantwoording is onderdeel van de bestuurlijke verantwoording. Als een organisatie over dit deel niet rapporteert ontbreekt er een wettelijk deel in het bestuursverslag. Hoewel de verklaring van de accountant afzonderlijk op dit deel in zal gaan, is het nog niet geheel duidelijk wat het ontbreken van het CSRD deel betekent voor de accountantsverklaring. Daarbij of er sprake is van informatie die ontbreekt die het geheel van het bestuursverslag beïnvloedt, of mogelijk zelfs het beeld in de jaarrekening. Het laatste is nog onderwerp van discussie binnen de accountants, onder meer binnen de beroepsgroep NBA. Kortom het zal gevolgen hebben, maar welke hangt af van de waarde die partijen hechten aan het ontbreken van dit verslag en bijbehorende verklaring. Het niet tijdig deponeren van de financiële jaarrekening is een economisch delict. Het is nog niet duidelijk of het niet deponeren van het CSRD verslag als vergelijkbaar wordt gezien, maar dat is niet waarschijnlijk. Wel kunnen andere belanghebbenden zoals banken of klanten waarde hechten aan het niet kunnen overleggen van een CSRD rapportage, maar dat zal van organisatie tot organisatie verschillen.

Waar ligt de verantwoordelijkheid en hoe je train je je mensen?

Onno Nillesen: Verantwoordelijkheden liggen naar onze mening breed in de organisatie. We raakten het al even in het webinar, CSRD gaat over rapportage en dan kijken we al snel naar de financials, maar zij gaan over het bijeenbrengen van betrouwbare (stuur) en financiële informatie en niet over de financiële prestaties zelf. Dat zelfde geldt voor de CSRD. Financials kunnen zorgen voor een verantwoordings- en rapportage structuur met onderliggende informatie over duurzaamheid, maar voordat een organisatie daartoe in staat is, moet zij eerst bepalen waarover zij zich verantwoord (de materiële thema's) en hoe zij deze nu en in de toekomst met aantoonbare prestaties aanpakt (de strategie, doelen en KPI's op duurzaamheid). Daarmee heeft CSRD een brede management verantwoordelijkheid, waarbij we afhankelijk van de organisatie vaak belangrijke rollen zien weggelegd voor in- of verkoopfuncties, HRM, QHSE, Business control, Finance en natuurlijk ook duurzaamheidsmanagers.

Hoe start je het CSRD-traject en hoe lang duurt een gemiddeld implementatietraject?

Onno Nillesen: Zoals in de webinar geschetst is het belangrijk om de eerste stappen te zetten door middel van een stakeholder en dubbele materialiteitsanalyse. Zie daarvoor ook de presentatie. Belangrijk om daarbij met het volgende rekening te houden:

1. Zorg voor voldoende vastlegging van alle overwegingen en onderbouwingen van de stakeholder- en materialiteitsanalyse. Deze documenten moeten controleerbaar door de accountant zijn;
2. Zorg ervoor dat de stakeholder- en materialiteitsanalyse op een methodisch zelfde wijze wordt gestart, dus met dezelfde onderwerpen en eenzelfde wijze van aanpak zodat o.a. volledigheid is geborgd.
3. Zorg ervoor dat de materialiteitsanalyse op alle aspecten van financiële en impactmaterialiteit zijn beoordeeld en ook zijn beschreven (dus aspecten als schaal, reikwijdte, onomkeerbaarheid, maar ook kans of risico en/of financiële materialiteit een Capex, Opex of net-revenu impact hebben);
4. Stel een werkgroep samen met voldoende senioriteit om bovenstaande stappen door te nemen met duidelijke rollen en verantwoordelijkheden;
5. En ter overweging: laat je door ervaren mensen begeleiden zodat de uiteindelijke implementatie- en rapportagelast mogelijk wordt beperkt.

Kunnen jullie een o-meting doen?

Onno Nillesen: Als Green by Blue hebben wij die al voor meer dan 70 organisaties in verschillende stadia uitgevoerd, soms met als doel om te kijken hoever een organisatie is voorbereid, in andere gevallen meer gericht op wat er van het huidige beleid, doelen en data (vaak zonder duurzaamheidsstrategie tot stand gekomen) bruikbaar is voor de CSRD voorbereiding. We doen dit altijd efficiënt (in enkele dagen), soms als integraal onderdeel van de CSRD voorbereiding, maar zeker ook als zelfstandige service om de organisatie het volgende te leveren:

1. Een dashboard met een stoplichtenmodel in hoeverre zij is voorbereid op de CSRD. Met detaildocumentatie, feitelijke onderbouwing etc.
2. Een overzicht welke precieze CSRD vereisten (verslagleggingsregels) op de organisatie van toepassing zijn (op basis van een voorlopige identificatie van materiële thema's);
3. Een lijst van acties (roadmap) om de CSRD voorbereiding concreet en efficiënt te starten of de implementatie een goed vervolg te geven.

Wouter Elbers: In de praktijk zie je in organisaties vele duurzaamheidsinitiatieven opgepakt worden of al zaken meten die passen binnen de CSRD. Echter ontbreekt vaak de kennis van de wetgeving en de capaciteit om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de vereisten van de wet. Dit terwijl de accountant straks moet kunnen toetsen hoe de materiële thema's, KPI's en doelen tot stand zijn gekomen, welke keuzes zijn gemaakt en wie betrokken zijn geweest in dit proces. Mijn advies is om tijdig een 0-meting te doen op juistheid, volledigheid en betrouwbaarheid zodat organisaties achteraf niet voor grote verassingen komen te staan. In samenwerking met Green By Blue helpen wij organisaties deze 0-meting uit te voeren.

Wat kan FITZ betekenen in het CSRD-traject?

Wouter Elbers: Als FITZ helpen wij organisaties met capaciteit en expertise.

Daarbij kun je denken aan de volgende onderdelen:

- de CSRD implementatie in samenwerking met Green by Blue;
- het interim leveren van een CSRD Projectmanager;
- het interim leveren van een ESG Controller of Compliance Officer;
- het implementeren/inrichten van de AFAS ESG-module;
- het bouwen van een ESG PowerBI dashboard.

